

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyně **L. Č.**, zastoupené Mgr. Jaroslavem Hanusem, advokátem se sídlem České Budějovice, Nemanická 440/14, proti žalovanému **řediteli Sekce podpory Ministerstva obrany**, se sídlem Praha 6, Vítězné náměstí 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 8. 2019, č. j. 31 Ad 19/2017-84,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 7. 2017, č. j. MO 133151/2017-3416, zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí ředitele Agentury vojenského zdravotnictví (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 22. 12. 2016, č. j. 208-8/2016-684800, jímž byla z důvodu promlčení zamítnuta žádost žalobkyně, bývalé vojákyně z povolání, ze dne 24. 4. 2016, o proplacení odměn za služební pohotovost konanou v období od 1. 12. 1999 do 31. 12. 2009. Správní orgány vycházely z premisy, že promlčecí lhůta k uplatnění daných nároků činila podle § 161 odst. 1 a 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání (dále jen „zákon o vojácích z povolání“) 3 roky. Ve vztahu k poslednímu měsíci, za který bylo proplacení odměny požadováno (prosinci 2009), počala běžet den po splatnosti nároku, tj. 16. 1. 2010; posledním dnem k jeho uplatnění tak bylo 16. 1. 2013.

[2] Žalobkyně podala proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, který ji shledal nedůvodnou a v záhlaví uvedeným rozsudkem ji zamítl.

[3] Krajský soud nepřisvědčil argumentaci, dle které nebyla řádně vznesena námitka promlčení, neboť ji správní orgán I. stupně před rozhodnutím ve věci samé neuplatnil samostatným dokumentem. Uvedl, že takový postup by byl na místě v případě rozhodování sporu mezi dvěma účastníky řízení, z nichž jeden by určitý nárok uplatňoval vůči druhému. V nynější věci však byl nárok uplatněn vůči orgánu příslušnému o něm rozhodnout. V takové situaci je logické, že správní orgán I. stupně promlčení nároku konstatoval v rozhodnutí, jímž o něm rozhodl. Krajský soud uvedl, že si je vědom, že se jeho právní názor liší od toho, který byl vyjádřen v rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 9. 2015, č. j. 10 A 125/2014-16. I v uvedené věci nicméně krajský soud v konečném důsledku dospěl k závěru, že mohl-li se účastník k námitce promlčení vyjádřit v řízení o odvolání, bylo tím pochybení prvostupňového orgánu napraveno. Žalobkyně v posuzované věci takovou možnost měla.

[4] Současně krajský soud neshledal, že by námitka promlčení byla vznesena v rozporu s dobrými mravy. Podle konstantní judikatury uplatnění této námitky dobrým mravům zásadně neodporuje; přiči se jim jen ve výjimečných případech, je-li projevem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí lhůty nezavinil. V nynější věci však žalobkyně nevysvětlila, proč se nároků na proplacení odměn nedomáhala dříve, před jejich promlčením.

[5] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[6] Namítá, že krajský soud posoudil otázku, zda správní orgány účinně uplatnily námitku promlčení, nesprávně. Podle stěžovatelky správní orgány tuto námitku, jakožto „dostatečně určitý projev vůle“, nevznesly.

[7] Stěžovatelka doslovně opakuje svou žalobní argumentaci, že správní orgán I. stupně nerozlišuje mezi instituty prekluze a promlčení. Zatímco v případě prekluze dochází k zániku práva a správní orgán je povinen k tomu přihlédnout z úřední povinnosti, v případě promlčení právo nezaniká a pokud správní orgán k promlčení přihlíží z úřední povinnosti, jedná nezákonně. Správní orgán I. stupně námitku promlčení vůbec nevznesl, neboť za její uplatnění není možné považovat konstatování, že „*služební orgán se nároky staršími 3 let před podáním žádosti z důvodu promlčení nemůže zabývat.*“

[8] Dále stěžovatelka namítá, že správní orgán I. stupně ani žalovaný námitku promlčení neuplatnili před vydáním rozhodnutí ve věci samé. Závěr krajského soudu, že správní orgán I. stupně nepochybil, uvedl-li, že uplatněný nárok je promlčen, až ve svém rozhodnutí, jakožto důvod skončení věci, neodpovídá stavu věci a současně je v rozporu se závěry rozsudků Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 9. 2015, č. j. 10 A 125/2014-16, Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. 10. 2018, č. j. 59 A 108/2017-54, Městského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2017, č. j. 11 Ad 8/2015-62, a Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2017, č. j. 1 As 95/2017-25, z nichž stěžovatelka v kasační stížnosti obsáhle cituje.

pokračování

[9] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se s napadeným rozsudkem ztotožňuje.

[10] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Jedinou spornou otázkou je, zda správní orgány vůči stěžovateli účinně uplatnily námitku promlčení jí uplatňovaných nároků na proplacení odměn za služební pohotovost.

[13] Nejvyšší správní soud se otázkou řádného uplatnění námítky promlčení ze strany správního orgánu, který o nároku, jenž by měl být promlčen, současně rozhoduje, již opakovaně zabýval, a to na podkladě obdobných skutkových okolností, o jaké se jedná v nyní posuzované věci (většinově se jednalo o případy příslušníků Policie ČR, kterým byla z důvodu promlčení zamítnuta žádost o proplacení služebního příjmu za službu přesčas).

[14] Promlčení je institutem práva soukromého, byť se někdy uplatňuje i v právu veřejném. Znakem promlčení je, že se nárok stane nevymahatelným, pokud příslušná osoba (ten kdo má na základě nároku plnit) promlčení namítne, tj. učiní příslušný projev vůle vůči tomu, komu má být plněno. K účinnosti námítky promlčení je nezbytné, aby se o ní subjekt, vůči kterému je uplatňována, dozvěděl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 As 4/2015-26, citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na webu www.nssoud.cz).

[15] Ačkoliv je nejvhodnější, vznes-li správní orgán námitku promlčení vůči účastníkovi uplatňujícímu určitý nárok před vydáním rozhodnutí ve věci samé (ať již samostatným přípisem, při ústním jednání, koná-li se, či například v oznámení o ukončení shromažďování podkladů pro vydání rozhodnutí) tak, aby na ni účastník mohl reagovat ještě před tím, než bude rozhodnuto v prvním stupni, judikatura, vycházejíc z toho, že řízení před správním orgánem I. stupně a odvolacím orgánem tvoří jeden celek, dospěla k závěru, že je-li námitka promlčení vtělena do rozhodnutí správního orgánu I. stupně ve věci samé, je uplatněna řádně a účinně. Účastník se totiž o tom, že byla vznesena, dozví nejpozději v okamžiku, kdy je mu dané rozhodnutí doručeno, a může na ni tak reagovat a rozporovat ji v rámci řízení o odvolání (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2018, č. j. 7 As 148/2017-22, odst. 34, ze dne 25. 7. 2018, č. j. 9 As 133/2017-35, odst. 29, ze dne 13. 9. 2018, č. j. 5 As 216/2017-19, odst. 29, ze dne 28. 4. 2020, č. j. 9 As 411/2018-37, odst. 29, či ze dne 15. 10. 2020, č. j. 4 As 91/2018-37, odst. 40).

[16] Závěry stěžovatelkou citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2017, č. j. 1 As 95/2017-25, jímž byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2017, č. j. 11 Ad 8/2015-62, který stěžovatelka rovněž cituje, nejsou pro posuzovanou věc přílehlavé. V dané věci totiž námitku promlčení poprvé vznesl až druhostupňový správní orgán ve druhém rozhodnutí o odvolání. Žalobce tak v dané věci nemohl na námitku promlčení před pravomocným skončením správního řízení vůbec

reagovat; poprvé tak mohl učinit až ve správní žalobě. V nyní posuzované věci je ovšem situace odlišná (viz níže).

[17] Pokud jde o stěžovatelkou citovaný rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 23. 9. 2015, č. j. 10 A 125/2017-16, jeho závěry (tedy, že uplatnění námitky promlčení až v meritorním rozhodnutí správního I. stupně je vadou) byly korigovány a doplněny výše citovanými rozsudky Nejvyššího správního soudu (viz odst. [15] výše) se závěrem, že byť daný postup nelze označit za formálně bezvadný, práva účastníka jím v konečném důsledku nejsou dotčena. Rovněž správnost náhledu, vyjádřeného v rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 8. 10. 2018, č. j. 59 A 108/2017-54, že správní orgán I. stupně v dané věci postupoval nezákonně, konstatoval-li promlčení uplatňovaného nároku teprve v odůvodnění rozhodnutí ve věci, je výše citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu vyvrácena.

[18] Stěžovatelka v nynější věci žádostí ze dne 24. 4. 2016, doručené správnímu orgánu I. stupně dne 27. 4. 2016, požádala o proplacení odměn za služební pohotovost konanou v období od 1. 12. 1999 do 31. 12. 2009. Správní orgán I. stupně námitku promlčení daných nároků sice nevzněl před tím, než o nich rozhodl, nicméně v rozhodnutí ve věci samé tak jednoznačně učinil. Neomezil se pouze na konstatování, že *„služební orgán se nároky staršími 3 let před podáním žádosti z důvodu promlčení nemůže zabývat“*, jak stěžovatelka naznačuje, nýbrž vymezil rozhodnou právní úpravu (§ 161 odst. 1 a 2 zákona o vojácích z povolání), která stanoví běh a délku promlčecí lhůty ve vztahu k příslušnému nároku (respektive dílčím nárokům z opětovného plnění), a současně uvedl, kdy tato lhůta počala plynout v posuzovaném případě a kdy skončila, tedy kdy stěžovatelka mohla svůj nárok (respektive dílčí nároky) nejpozději uplatnit. Tímto způsobem správní orgán I. stupně projev vůle, jehož obsahem byla námitka promlčení, bez jakýchkoliv pochyb učinil. Z následných podání stěžovatelky, včetně odvolání proti danému rozhodnutí, je patrné, že si toho stěžovatelka byla vědoma. Námitka promlčení se do procesní sféry stěžovatelky (prostřednictvím jejího zástupce) dostala nejpozději doručením rozhodnutí správního orgánu I. stupně; mohla na ni tedy reagovat v odvolacím řízení, což také učinila, jak je patrné z odst. 12, 17 a 22 jejího odvolání. V návaznosti na uplatněné námitky se následně námitkou promlčení zabýval rovněž žalovaný.

[19] Závěr krajského soudu že správní orgán I. stupně námitku promlčení vůči stěžovateli uplatnil účinně, neboť se o ní dozvěděla z jeho rozhodnutí ve věci samé, a mohla na ni reagovat a rozporovat ji v řízení o odvolání, je tedy správný. Uplatněná kasační námitka tak není důvodná.

[20] K výše uvedenému je možné doplnit, že vznesení námitky promlčení správním orgánem I. stupně pro stěžovatelku zjevně nebylo nikterak překvapivé. Již ve svém vyjádření ze dne 27. 11. 2016, které danému správnímu orgánu adresovala po seznámení se s podklady rozhodnutí (tedy ještě před tím, než daný správní orgán ve věci rozhodl), totiž uváděla, že případná úvaha o promlčení *„finančního plnění“* by byla naprosto mylná a lichá.

[21] Ze shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

pokračování

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení o kasační stížnosti náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2021

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu